

2.10.2023

NÁVRH SPRÁVY

o vplyve nezákonného rybolovu na potravinovú bezpečnosť: úloha Európskej únie
(2023/2027(INI))

Výbor pre rybárstvo

Spravodajca: Nuno Melo

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	7

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o vplyve nezákonného rybolovu na potravinovú bezpečnosť: úloha Európskej únie (2023/2027(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na štúdiu Komisie z roku 2022 s názvom Štúdia o legislatívnych rámcoch a systémoch presadzovania práva členských štátov, pokiaľ ide o povinnosti a sankcie voči štátnym príslušníkom za porušenie pravidiel vyplývajúcich z nariadenia o NNN rybolove,
- so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov z 26. septembra 2022 s názvom Opatrenia EÚ na boj proti nezákonnému rybolovu – Kontrolné systémy existujú, ale sú oslabené nerovnomernými kontrolami a sankciami zo strany členských štátov, ktorá sa týka politiky EÚ v boji proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu (NNN rybolovu),
- so zreteľom na Dohovor OSN o morskom práve z roku 1982,
- so zreteľom na Dohodu Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) o podporovaní dodržiavania medzinárodných ochranných a riadiacich opatrení rybárskymi plavidlami na širom mori z roku 1995,
- so zreteľom na dohodu OSN o populáciách rýb z roku 1995,
- so zreteľom na Kódex správania pre zodpovedný rybolov Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo z roku 1995,
- so zreteľom na medzinárodný akčný plán Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo na zabráňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, odrádzanie od neho a jeho odstraňovanie z roku 2001,
- so zreteľom na Dohodu Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo o opatreniach prístavných štátov zameraných na prevenciu a odrádzanie od nezákonného, nenahláseného a neregulovaného rybolovu a na jeho odstránenie z roku 2009,
- so zreteľom na dobrovoľné usmernenia Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo k vykonávaniu povinností vlajkového štátu z roku 2014,
- so zreteľom na správu koalície EÚ pre NNN rybolov z decembra 2021 s názvom Vysledovateľnosť morských potravín: zosúladenie systémov dokumentácie úlovkov regionálnych rybárskych organizácií s cieľom bojovať proti NNN rybolovu,
- so zreteľom na spoločné odporúčanie Poradnej rady pre trhy a Poradnej rady pre diaľkové flotily z 21. apríla 2023 o potrebe harmonizovaných kontrol dovozu medzi členskými štátmi s cieľom zabrániť vstupu produktov nezákonného, nenahláseného a neregulovaného rybolovu na trh Európskej únie,

- so zreteľom na usmernenie Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo z roku 2023 s názvom Posilnenie výsledovateľnosti medzi koncovými bodmi – kritické udalosti sledovania a kľúčové dátové prvky v hodnotových reťazcoch rybolovu a akvakultúry,
 - so zreteľom na technické usmernenie Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo z roku 2023 s názvom Vykonávanie medzinárodného akčného plánu na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, odrádzanie od neho a jeho odstraňovanie – 1, metodiky a ukazovatele pre odhad rozsahu a vplyvu nezákonného, nenahláseného a neregulovaného rybolovu: 1.1 zásady a prístupy,
 - so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre rybárstvo (A9-0000/2023),
- A. keďže EÚ je významným svetovým aktérom v oblasti rybného hospodárstva vzhľadom na svoju rybársku flotilu (približne 73 000 plavidiel), ako aj na svoje postavenie najväčšieho dovozcu produktov rybolovu na svete (takmer 70 % produktov morských plodov spotrebovaných v EÚ sa dováža, čo predstavuje 34 % celkového svetového obchodu z hľadiska hodnoty), a preto zohráva ústrednú úlohu v boji proti NNN rybolovu na celom svete;
- B. keďže odvetvie rybolovu v EÚ priamo zamestnáva 124 000 rybárov a každoročne prináša príjmy vo výške 6,3 miliardy EUR;
- C. keďže EÚ sa zaviazala dosiahnuť cieľ udržateľného rozvoja 14.4, ktorým bolo ukončenie NNN rybolovu do roku 2020;
- D. keďže článok 12 nariadenia o NNN rybolove¹ zakazuje dovoz produktov rybolovu získaných NNN rybolovom;
- E. keďže štyri tretie krajiny majú v súčasnosti červenú kartu a osem má žltú kartu; keďže však voči jednému hlavnému producentovi morských plodov, Čínskej ľudovej republike, nikdy nebol uplatnený postup podľa nariadenia o NNN rybolove napriek značným dôkazom o jeho významnom a stále intenzívnejšom zapojení do NNN rybolovu;
- F. keďže EÚ má účinný rámec právnych predpisov v oblasti rybárstva vrátane opatrení na zlepšenie kapacít na monitorovanie, inšpekciu, kontrolu a dohľad, ktoré sa používajú v boji proti NNN rybolovu;
- G. keďže Európsky námorný a rybársky fond poskytoval podporu činnostiam v oblasti monitorovania, kontroly a presadzovania práva, na čo mal vyhradený celkový rozpočet vo výške 580 miliónov EUR;
- H. keďže v osobitnej správe Európskeho dvora audítorov 20/2022 sa uvádza, že kontrolné systémy sú oslabené nerovnomernými kontrolami a sankciami členských štátov;

¹ [Nariadenie Rady \(ES\) č. 1005/2008 z 29. septembra 2008, ktorým sa ustanovuje systém Spoločenstva na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, na odrádzanie od neho a jeho odstránenie, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia \(EHS\) č. 2847/93, \(ES\) č. 1936/2001 a \(ES\) č. 601/2004 a ktorým sa zrušujú nariadenia \(ES\) č. 1093/94 a \(ES\) č. 1447/1999 \(Ú. v. EÚ L 286, 29.10.2008, s. 1\).](#)

- I. keďže digitalizácia certifikátov o úlovku NNN využitím informačného systému CATCH obmedzí príležitosti na podvodný dovoz;
- J. keďže produkty pochádzajúce z nezákonného rybolovu sú rizikom pre potravinovú bezpečnosť občanov Európskej únie;
1. opätovne potvrdzuje, že je potrebné, aby EÚ a jej členské štáty aj naďalej pristupovali k NNN rybolovu s nulovou toleranciou a tento prístup uplatňovali rovnako na všetky krajiny bez ohľadu na ich veľkosť a aby podporovali udržateľný rybolov s cieľom bojovať proti nadmernému rybolovu a zaisťovať potravinovú bezpečnosť;
 2. žiada, aby sa v súlade s usmerneniami EÚ určilo, ako najlepšie zlepšiť vykonávanie nariadenia EÚ o NNN rybolove v členských štátoch, ktoré nedodržiavajú požiadavky nariadenia, a ako najlepšie overiť informácie uvedené v dvojročných správach;
 3. nabáda členské štáty, aby vyčlenili dostatočné kapacity a zdroje na zabezpečenie účinného vykonávania dovozných kontrol;
 4. zdôrazňuje, že Komisia musí poskytovať primeranú podporu vnútroštátnym orgánom zodpovedným za kontrolu dovozu morských plodov, a poznamenáva, že táto podpora môže v príslušnom prípade zahŕňať vypracovanie zoznamu riadiacich a ochranných opatrení uplatňovaných v krajinách mimo EÚ a poskytovanie podrobných informácií o nedostatkoch zistených v súvislosti s vykonávaním nariadenia EÚ o NNN rybolove vo vzťahu ku krajinám mimo EÚ;
 5. zdôrazňuje, že Komisia musí spolu s Európskou agentúrou pre kontrolu rybárstva a v úzkej koordinácii s členskými štátmi poskytovať vnútroštátnym orgánom ďalšiu podporu, pokiaľ ide o to, ako čo najlepšie vykonávať nariadenie o NNN rybolove, pričom táto podpora môže mať podobu usmernení, výmeny osvedčených postupov, odbornej prípravy a podobne;
 6. nabáda Komisiu, aby sa naďalej usilovala o konzistentné uplatňovanie a vykonávanie postupov kontroly dovozu v celej EÚ vrátane kontrol osvedčení o úlovku, prístupu založeného na riziku a overovania;
 7. pripomína Komisii, že treba harmonizovať kontroly dovozu vo všetkých členských štátoch, aby sa zabránilo vstupu produktov NNN rybolovu na trh EÚ;
 8. nabáda Komisiu, aby urýchlene pracovala na zabezpečení plnej prevádzkyschopnosti informačného systému CATCH a na tom, aby vnútroštátne orgány členských štátov boli plne oboznámené s jeho používaním do dvoch rokov od dátumu začatia uplatňovania článku 4 revidovaného nariadenia o kontrole rybárstva;
 9. žiada Komisiu, aby zaistila dostatočné ľudské zdroje s cieľom zabezpečiť rýchlejšie a účinnejšie uvádzanie uvedeného informačného systému do prevádzky v členských štátoch;
 10. víta zavedenie nového informačného systému CATCH na základe revidovaného nariadenia o kontrole rybárstva;

11. nabáda na rýchle začlenenie komplexnejších kritérií rizika a krížových kontrol údajov do ďalších iterácií informačného systému CATCH, ako odporúča Poradná rada pre diaľkové flotily; domnieva sa, že v záujme zabezpečenia čo najlepšieho výsledku musí Komisia zaručiť, aby sa v systéme CATCH posudzovalo riziko aspoň tak dôkladne ako v členských štátoch, ktoré už majú zavedený elektronický systém na kontrolu osvedčení o úlovku; domnieva sa, že v medziobdobí musí Komisia zabezpečiť interoperabilitu medzi systémom CATCH a vnútroštátnymi informačnými systémami bez zvýšenia záťaže hospodárskych subjektov;
12. nalieha vo výzve Komisiu, aby na svojom Generálnom riaditeľstve pre námorné záležitosti a rybárstvo zvýšila počet zamestnancov pracujúcich v oblasti správy oceánov a NNN rybolovu;
13. nabáda členské štáty, aby zabezpečili zavedenie potrebných postupov v rámci prípravy na formálne prijatie informačného systému CATCH a aby zaistili, že tento systém bude čo najskôr pripravený na používanie;
14. nalieha vo výzve členské štáty, aby posilnili kontrolné systémy na zabránenie dovozu nezákonných produktov rybolovu, a aby prijali potrebné opatrenia;
15. nalieha vo výzve členské štáty, aby uplatňovali odrádzajúce sankcie proti nezákonnému rybolovu;
16. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa zdržali udeľovania preferenčného prístupu na trh krajinám spojeným s praktikami NNN rybolovu a závažným porušovaním pracovnoprávných predpisov; domnieva sa, že EÚ by sa mala usilovať zaviesť skutočne rovnaké podmienky, pokiaľ ide o morské plody vyprodukované v EÚ a v tretích krajinách; domnieva sa, že, pokiaľ ide o nástroj autonómnych colných kvót, ten by sa mal používať výlučne v prípadoch nedostatočných dodávok morských plodov na trhy EÚ a nemal by sa používať na dovoz produktov pochádzajúcich z NNN rybolovu alebo na vyvíjanie tlaku na ceny tovaru vyrobeného v EÚ;
17. nabáda členské štáty, aby zlepšili pravidelnú a správne načasovanú výmenu informácií, a to aj o zamietnutých zásielkach, čo by orgánom pomohlo lepšie uplatňovať a presadzovať právne predpisy; zdôrazňuje, že v tejto súvislosti môže pomôcť Dohoda Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo o opatreniach prístavných štátov;
18. zdôrazňuje, že multilaterálne systémy dokumentácie úlovkov, ktoré navrhli a odsúhlasili zmluvné strany regionálnych organizácií pre riadenie rybárstva a spolupracujúce nezmluvné strany a ktoré vyžadujú, aby sa kritické informácie o zásielke zaznamenávali a oznamovali v celom dodávateľskom reťazci, sa osvedčili ako účinné nástroje na zlepšenie výsledovateľnosti a sú prínosné v boji proti NNN rybolovu;
19. poveruje svoju predsedníčku, aby toto uznesenie postúpila Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Európska únia (EÚ) sa ako jeden z najdôležitejších svetových aktérov v oblasti rybnárstva nachádza v jedinečnej situácii. Jej rybárske plavidlá sú prítomné v oceánoch na celom svete a zároveň je primárnym dovozcom produktov rybolovu. Keďže sa pod jej vlajkou plaví približne 73 000 lodí a dosahuje veľmi vysokú mieru dovozu (takmer 70 % konzumovaných morských plodov pochádza zo zahraničia), vplyv EÚ na celosvetové rybolovné postupy nemožno podceňovať. Toto dominantné postavenie znamená, že EÚ nesie významnú zodpovednosť aj za vymedzenie a presadzovanie udržateľných postupov v tomto odvetví.

Ako zmluvná strana Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve a signatár viacerých ďalších dôležitých medzinárodných dohôd mala EÚ vždy povinnosť chrániť morské zdroje. V týchto ustanoveniach sa zdôrazňuje zodpovednosť všetkých štátov za zabezpečenie udržateľného riadenia morí a za spoluprácu pri dosahovaní tohto spoločného cieľa.

Nezákonný, nenahlásený a neregulovaný (NNN) rybolov je významnou hrozbou pre morské ekosystémy, sociálno-ekonomický blahobyt komunit závislých od rybolovu, globálnu povosť odvetvia rybolovu a medzinárodné úsilie o zlepšenie správy oceánov.

Obrovský rozsah ekonomických dôsledkov si uvedomíme, keď vezmeme do úvahy, že toto odvetvie vytvára obrovské množstvo pracovných miest v pobrežných spoločnostiach – viac ako 124 000 priamych pracovných miest – a do pokladnice EÚ prináša pozoruhodné príjmy – 6,3 miliardy EUR ročne. Uvádzanie produktov NNN rybolovu na trh ohrozuje tento hospodársky prínos. Nezákonné operácie nielenže pripravujú štáty o príjmy, ale vyžadujú si aj zvýšené výdavky na monitorovanie, inšpekciu a kontrolné opatrenia na boj proti NNN rybolovu.

Vzhľadom na svoju ústrednú úlohu na svetovom trhu s morskými plodmi má Európska únia jedinečné postavenie, aby formovala a viedla medzinárodne udržateľné rybolovné postupy. Závazok EÚ voči udržateľnosti v odvetví rybolovu nie je len hospodárskym alebo environmentálnym záujmom, ale ide o otázku potravinovej bezpečnosti. Keďže väčšina morských plodov sa dováža, v záujme zdravia a blahobytu občanov je dôležité zaručiť, aby mal takýto dovoz udržateľný a legálny pôvod.

Hoci EÚ má spoľahlivé regulačné rámce, ako je vyčlenenie 580 miliónov EUR z Európskeho námorného a rybárskeho fondu na podporu monitorovacích a kontrolných činností, problémy pretrvávajú. Európsky dvor audítorov vo svojej správe z roku 2022 upozornil na nekonzistentnosť kontrol a sankcií členských štátov a na trhliny v systéme, ktoré treba okamžite napraviť.

Cesta vpred pre EÚ má mnohé stránky. Sľubným krokom správnym smerom je napríklad digitalizácia osvedčení o úlovku NNN využitím informačného systému CATCH. Cieľom tohto systému je obmedziť podvodný dovoz a zabezpečiť prísnejší súlad s nariadeniami EÚ.

Okrem toho je nevyhnutné podporovať užšiu spoluprácu s tretími krajinami, z ktorých mnohé sú významnými producentmi morských plodov. Tieto partnerstvá zabezpečia, aby dovážané produkty spĺňali prísne normy EÚ a aby postoj bloku proti NNN rybolovu mal odozvu na

celom svete.

Najmä systém kariet EÚ sa ukázal ako užitočný: v súčasnosti je štyrom tretím krajinám udelená červená karta a osem krajín má žltú kartu. Veľký producent morských plodov, Čínska ľudová republika, však nikdy nebola viazaná právnymi predpismi o NNN rybolove napriek značným dôkazom o tom, že sa doňho významne a čoraz intenzívnejšie zapája.

Keďže prevádzkovatelia NNN rybolovu neustále hľadajú medzery v existujúcich rámcoch, je nevyhnutné, aby sa EÚ aj naďalej dynamicky a proaktívne usilovala plniť si svoj záväzok voči udržateľnému rybolovu a celosvetovej potravinovej bezpečnosti.

EÚ nesie zodpovednosť ako vedúci subjekt v boji proti NNN rybolovu. Tým môže zabezpečiť nielen budúcnosť svojich morských ekosystémov a životných potrieb, ktoré sa tým podporujú, ale môže si zároveň upevniť svoju pozíciu globálneho zástancu udržateľných a zodpovedných rybolovných postupov. Preto je nevyhnutné, aby EÚ a členské štáty pokračovali v implementácií, a najmä v podpore viacerých opatrení na celom svete:

- Podporovať nulovú toleranciu voči nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými krajinami bez ohľadu na veľkosť a presadzovať udržateľný rybolov, bojovať proti nadmernému rybolovu a zaručiť potravinovú bezpečnosť.
- Zaviesť harmonizované kontroly dovozu medzi členskými štátmi s cieľom zabrániť vstupu produktov NNN rybolovu na trh EÚ.
- Nabádať Komisiu, aby zabezpečila plnú prevádzkyschopnosť informačného systému CATCH a to, aby vnútroštátne orgány členských štátov boli plne oboznámené s jeho používaním dva roky od začatia uplatňovania revidovaného nariadenia o kontrole rybárstva.
- Zabezpečiť dostatočné ľudské zdroje na podporu rýchlejšej a efektívnejšej implementácie informačného systému CATCH v členských štátoch.
- Zvýšiť počet zamestnancov GR MARE pre správu oceánov a NNN rybolov.
- Posilniť kontrolné systémy a potrebné opatrenia prijaté členskými štátmi s cieľom zabrániť dovozu produktov nezákonného rybolovu.
- Naliehať na členské štáty, aby uplatňovali odrádzajúce sankcie proti nezákonnému rybolovu.
- Vyzývať Komisiu a členské štáty, aby sa zdržali udeľovania preferenčného prístupu na trh krajinám spojeným s praktikami NNN rybolovu a závažným porušovaním pracovnoprávných predpisov.
- Nabádať členské štáty, aby zlepšili pravidelnú a správne načasovanú výmenu informácií, a to aj o zamietnutých zásielkach, čo orgánom pomôže lepšie uplatňovať právne predpisy; zdôrazňovať, že v tejto súvislosti môže pomôcť Dohoda o opatreniach prístavných štátov.
- Zdôrazniť, že systémy certifikácie úlovkov, ktoré navrhli a odsúhlasili regionálne

organizácie pre riadenie rybárstva (RFMO) a ktoré si vyžadujú zaznamenávanie a prenos kritických informácií o zásielkach v celom dodávateľskom reťazci, sú osvedčenými nástrojmi na zlepšenie výsledovateľnosti a v boji proti NNN rybolovu.